

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

SENSU LARGO

ponoszenie konsekwencji własnych (cudzych) zachowań

ponoszenie następstw zachowań zewnętrznych lub wewnętrznych

ponoszenie konsekwencji zachowań w stosunku do innych ludzi, do Boga, do świata przyrody lub wobec siebie samych

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 271-272.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

może polegać na:

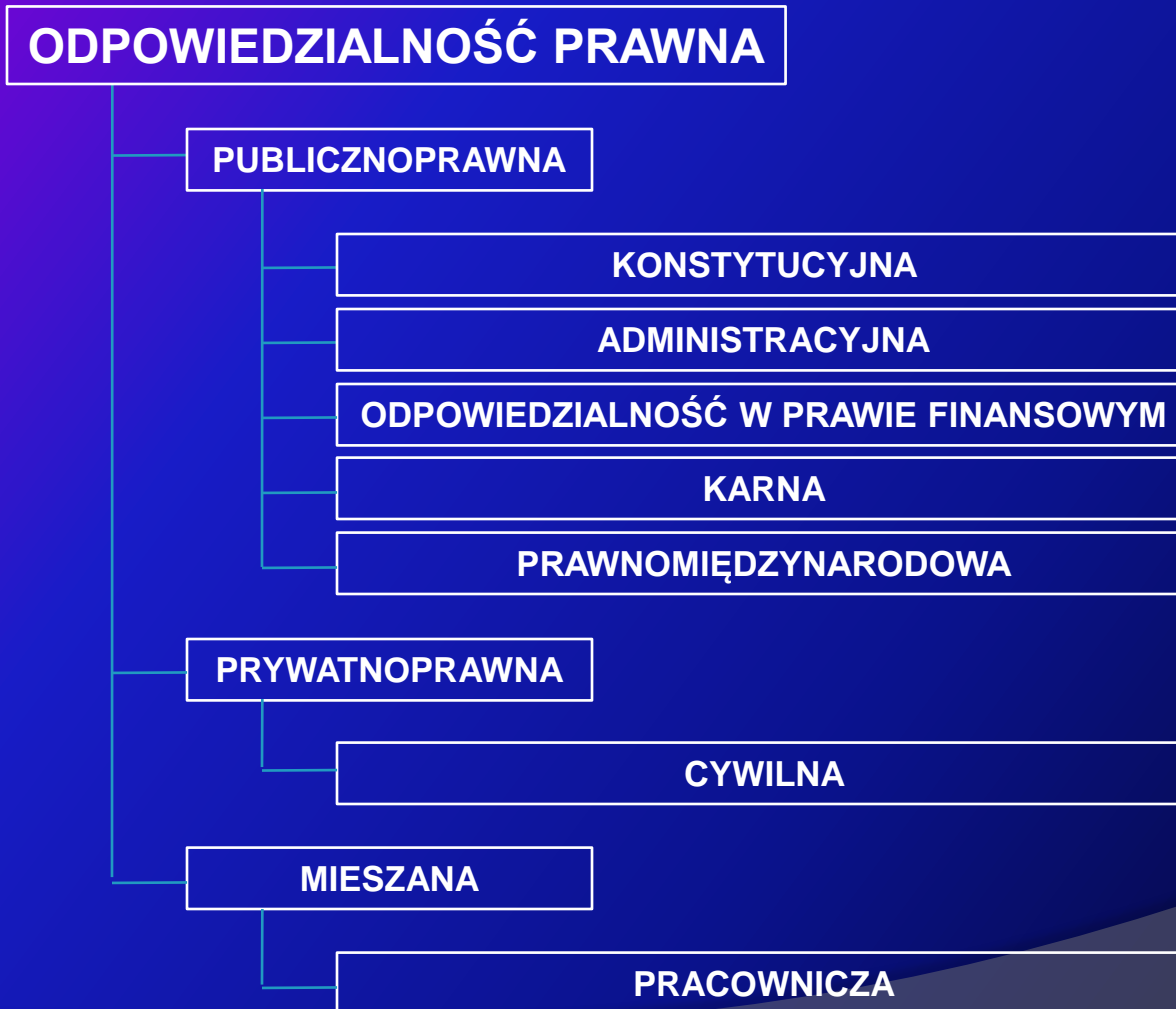
ponoszeniu przez podmiot przewidzianych przez prawo negatywnych skutków własnych zachowań

ponoszeniu przez podmiot ciężarów przewidzianych przez normy sankcjonujące

ponoszeniu przez podmiot negatywnych skutków wystąpienia zdarzeń, wynikających z faktów prawnych niezależnych od woli człowieka

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 272-273.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KONSTYTUCYJNA

PREZYDENT RP

PREZES RADY MINISTRÓW ORAZ JEJ
CZŁONKOWIE

POSŁOWIE I SENATOROWIE

PREZESI: NBP, NIK

CZŁONKOWIE KRRiT

NACZELNY DOWÓDCA SIŁ ZBROJNYCH

OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA KIEROWANIE
MINISTERSTWEM

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KONSTYTUCYJNA

KARY ZA NARUSZENIE KONSTYTUCJI / USTAW

Utrata czynnego i biernego prawa wyborczego w wyborach Prezydenta, w wyborach do Sejmu i do Senatu, w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach organów samorządu terytorialnego

Zakaz zajmowania kierowniczych stanowisk lub pełnienia funkcji związanych ze szczególną odpowiedzialnością w organach państwowych i w organizacjach społecznych

Utrata wszystkich (niektórych) orderów, odznaczeń i tytułów honorowych

KARY ZA NARUSZENIE PRZEZ POSŁA ZAKAZU PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Pozbawienie mandatu poselskiego

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ADMINISTRACYJNA

SANKCJA EGZEKUCYJNA

ORGANY ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

ADRESACI DZIAŁAŃ ADMINISTRACJI

J. Jabłońska-Bonca, Podstawy prawa..., op. cit., s. 436-437.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ŚRODKI EGZEKUCYJNE

Źródło: ustawa o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

O CHARAKTERZE PIENIĘŻNYM

Egzekucja z pieniędzy

Egzekucja z wynagrodzenia o pracę

Egzekucja ze świadczeń z zaopatrzenia emerytalnego i ubezpieczenia społecznego oraz renty socjalnej

Egzekucja z rachunków bankowych i wkładów oszczędnościowych

egzekucja z innych wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych

Egzekucja z ruchomości/nieruchomości

O CHARAKTERZE NIEPIENIĘŻNYM

Grzywna w celu przymuszenia

Wykonanie zastępcze

Odebranie rzeczy ruchomej

Odebranie nieruchomości, opróżnienie lokali i innych pomieszczeń

Przymus bezpośredni

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ORGANY EGZEKUCYJNE

OBOWIĄZKI O CHARAKTERZE PIENIĘŻNYM

Naczelnik urzędu skarbowego

Właściwy organ gminy o statucie miasta oraz gminy wchodzącej w skład powiatu warszawskiego

Przewodniczący organu orzekającego w sprawach o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych w I instancji

Dyrektor oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Dyrektor oddziału regionalnego Wojskowej Agencji Mieszkaniowej

Inny organ w zakresie określonym odrębnymi ustawami

OBOWIĄZKI O CHARAKTERZE NIEPIENIĘŻNYM

Wojewoda

Właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego

Kierownik wojewódzkiej służby, inspekcji / straży

Kierownik powiatowej służby, inspekcji / straży

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ADMINISTRACYJNA

Art. 298. 1. Administracyjne kary pieniężne wymierza, w drodze decyzji, wojewódzki inspektor ochrony środowiska za:

- 4) naruszenie warunków decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska odpadów albo decyzji określającej miejsce i sposób magazynowania odpadów, wymaganych przepisami ustawy o odpadach, co do rodzaju i sposobów składowania lub magazynowania odpadów;

Art. 298 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo ochrony środowiska.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ADMINISTRACYJNA

Art. 196. 1. Pozwolenie może zostać cofnięte lub ograniczone za odszkodowaniem, jeżeli:

- 1) przemawiają za tym względy ochrony środowiska lub
- 2) korzystanie z pozwolenia stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi.

Art. 196 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

Źródło: J. Jabłońska-Bonca, Podstawy prawa..., op. cit., s. 441.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ADMINISTRACYJNA (PRZEDMIOT ODPOWIEDZIALNOŚCI)

→ ZA SZKODĘ WYRZĄDZONĄ PRZY WYKONYWANIU POWIERZONEJ CZYNNOŚCI

→ ZA WADLIWE DECYZJE ADMINISTRACYJNE

→ ZA NIEZGODNE Z PRAWEM DECYZJE ADMINISTRACYJNE

→ ZA NIEWYKONANIE ORZECZENIA SĄDOWEGO

→ ZA UCHWAŁY ORGANÓW JST ORAZ AKTY PRAWA MIEJSCOWEGO

→ ZA BEZCZYNNOŚĆ ADMINISTRACJI

Źródło: J. Jabłońska-Bonca, Podstawy prawa..., op. cit., s. 442.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ W PRAWIE FINANSOWYM

ZA NARUSZENIE DYSCYPLINY FINANSÓW PUBLICZNYCH

UPOMNIENIE

NAGANA

KARA PIENIĘŻNA

ZAKAZ PEŁNIENIA FUNKCJI ZWIĄZANYCH Z DYSPONOWANIEM
ŚRODKAMI PUBLICZNYMI

Por. J. Jabłońska-Bonca, Podstawy prawa..., op. cit., s. 442-443.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA

PRZESŁANKI

popęlnienie czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popęlnienia

posiadanie swobody wyboru zachowania w momencie dokonania czynu zabronionego

dokonujący czynu zabronionego musi osiągnąć minimalny wiek

działanie sprawcy czynu nie zostało podjęte w wyniku zaistnienia okoliczności egzoneryacyjnych

między działaniem, a skutkiem musi istnieć adekwatny związek przyczynowy

czyn przestępczy został dokonany w stanie winy

odpowiedzialność dotyczy tylko czynów własnych sprawcy

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

PODZIAŁ SANKCJI MIĘDZYNARODOWYCH

```
graph TD; A[PODZIAŁ SANKCJI MIĘDZYNARODOWYCH] --> B[SANKCJE ZORGANIZOWANE]; A --> C[SANKCJE ROZSIANE]; B --> D[ORGANIZACYJNE]; B --> E[KORYGUJĄCE]; B --> F[ŚRODKI PRZYMUSU BEZPOŚREDNIEGO];
```

SANKCJE ZORGANIZOWANE

- przewidziane w umowach jako zabezpieczenie w przypadku niewykonania zobowiązań

ORGANIZACYJNE

KORYGUJĄCE

ŚRODKI PRZYMUSU
BEZPOŚREDNIEGO

SANKCJE ROZSIANE

- nie przewidziane w umowach
- nie przewidziane przez umowy środki odwetowe

Źródło: J. Jabłońska-Bonca, Podstawy prawa..., op. cit., s. 467-468.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA

```
graph TD; A[ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA] --> B[RODZAJE]; B --> C[ODPOWIEDZIALNOŚĆ DELIKTOWA]; B --> D[ODPOWIEDZIALNOŚĆ KONTRAKTOWA];
```

RODZAJE

ODPOWIEDZIALNOŚĆ DELIKTOWA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KONTRAKTOWA

W. Czachórski, Zobowiązania..., op. cit., s. 197.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA

Art. 415.

Kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

Art. 471.

Dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Art. 415 i art. 471 k.c.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ DELIKTOWA

osoba fizyczna – każde zawinione działanie człowieka

osoba prawna – zawinione działania jej organów, czyli decyzji tych organów podjętych w ramach upoważnień wynikających z wykonywania funkcji statutowych

Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca władzę publiczną z mocy prawa – za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

BEZPRAWNOŚĆ CZYNU

SPRZECZNOŚĆ CZYNU Z:

obowiązującymi zasadami porządku prawnego wynikającymi z norm prawa pozytywnego

regułami ostrożności lub zasadami współżycia społecznego, określanego w orzecznictwie jako obowiązki wynikające ze zwykłego rozsądku

Za: P. Stec (red.), M. Załucki (red.), Podstawy prawa cywilnego..., op., cit. s. 157.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KONTRAKTOWA

wierzyciel ponosi szkodę, która obejmuje tylko uszczerbek majątkowy

szkoda wynikła z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, za które odpowiedzialność ponosi dłużnik

pomiędzy niewykonaniem (nienależytym wykonaniem) zobowiązania a szkodą i istnieje adekwatny związek przyczynowy

Za: P. Stec (red.), M. Załucki (red.), Podstawy prawa cywilnego..., op., cit. s. 196-197.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ROZSZERZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI

Art. 474. Dłużnik odpowiedzialny jest jak za własne działanie lub zaniechanie za działania i zaniechania osób, z których pomocą zobowiązanie wykonywa, jak również osób, którym wykonanie zobowiązania powierza. Przepis powyższy stosuje się także w wypadku, gdy zobowiązanie wykonywa przedstawiciel ustawowy dłużnika.

Art. 474 k.c.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

OKOLICZNOŚCI EGZONERACYJNE

DZIAŁANIA W RAMACH OBRONY KONIECZNEJ

DZIAŁANIA W STANIE WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

INSTYTUCJA DOZWOLONEJ SAMOPOMOCY

ZGODA POSZKODOWANEGO

WYKONYWANIE PRAW PODMIOTOWYCH
SKUTKUJĄCE USZCZERBKIEM NA DOBRACH
INNEJ OSOBY

Za: P. Stec (red.), M. Załucki (red.), Podstawy prawa cywilnego..., op., cit. s. 158.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

OBRONA KONIECZNA

Art. 423.

Kto działa w obronie koniecznej, odpierając bezpośredni i bezprawny zamach na jakiekolwiek dobro własne lub innej osoby, ten nie jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną napastnikowi.

Art. 423 k.c.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

STAN WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

Art. 424.

Kto zniszczył lub uszkodził cudzą rzecz albo zabił lub zranił cudze zwierzę w celu odwrócenia od siebie lub od innych niebezpieczeństwa grożącego bezpośrednio od tej rzeczy lub zwierzęcia, ten nie jest odpowiedzialny za wynikłą stąd szkodę, jeżeli niebezpieczeństwa sam nie wywołał, a niebezpieczeństwu nie można było inaczej zapobiec i jeżeli ratowane dobro jest oczywiście ważniejsze aniżeli dobro naruszone.

Art. 424 k.c.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

SAMOPOMOC

Art. 432.

- § 1. Posiadacz gruntu może zająć cudze zwierzę, które wyrządza szkodę na gruncie, jeżeli zajęcie jest potrzebne do zabezpieczenia roszczenia o naprawienie szkody.
- § 2. Na zajętych zwierzęciu posiadacz gruntu uzyskuje ustawowe prawo zastawu dla zabezpieczenia należnego mu naprawienia szkody oraz kosztów żywienia i utrzymania zwierzęcia.

Art. 432 k.c.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

PODMIOTY WYŁĄCZONE OD ODPOWIEDZIALNOŚCI DELIKTOWEJ

Art. 425.

- § 1. Osoba, która z jakichkolwiek powodów znajduje się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, nie jest odpowiedzialna za szkodę w tym stanie wyrządzoną.
- § 2. Jednakże kto uległ zakłóceniu czynności psychicznych wskutek użycia napojów odurzających albo innych podobnych środków, ten obowiązany jest do naprawienia szkody, chyba że stan zakłócenia został wywołany bez jego winy.

Art. 425 k.c.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

PODMIOTY WYŁĄCZONE OD ODPOWIEDZIALNOŚCI DELIKTOWEJ

Art. 426.

Małoletni, który nie ukończył lat trzynastu, nie ponosi odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę.

Art. 426 k.c.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ DELIKTOWA

POSTACIE WINY

WINA UMYŚLNA

WINA NIEUMYŚLNA

Za: P. Stec (red.), M. Załucki (red.), Podstawy prawa cywilnego..., op., cit. s. 159.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ STRON STOSUNKU PRACY

RODZAJE

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRACOWNICZA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRACODAWCY

J. Jabłońska-Bonca, Podstawy prawa..., op. cit., s. 459-460.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRACOWNICZA

Ponoszenie przez pracownika przewidzianych przez prawo negatywnych skutków swoich zachowań, które dotyczą niewykonania lub nienależytego wykonania ciążących na nim obowiązków

odpowiedzialność porządkowa

odpowiedzialność służbowa

**odpowiedzialność za
wykroczenia przeciwko prawom
pracownika**

odpowiedzialność materialna

J. Jabłońska-Bonca, Podstawy prawa..., op. cit., s. 459-460.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRACOWNICZA

Art. 281. Kto, będąc pracodawcą lub działając w jego imieniu:

- 1) zawiera umowę cywilnoprawną w warunkach, w których zgodnie z art. 22 § 1 powinna być zawarta umowa o pracę,
- 2) nie potwierdza na piśmie zawartej z pracownikiem umowy o pracę,
- 3) wypowiada lub rozwiązuje z pracownikiem stosunek pracy bez wypowiedzenia, naruszając w sposób rażący przepisy prawa pracy,
- 4) stosuje wobec pracowników inne kary niż przewidziane w przepisach prawa pracy o odpowiedzialności porządkowej pracowników,
- 5) narusza przepisy o czasie pracy lub przepisy o uprawnieniach pracowników związanych z rodzicielstwem i zatrudnianiu młodocianych,
- 6) nie prowadzi dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz akt osobowych pracowników,
- 7) pozostawia dokumentację w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz akta osobowe pracowników w warunkach grożących uszkodzeniem lub zniszczeniem

– podlega karze grzywny od 1000 zł do 30 000 zł.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRACODAWCY

Art. 282. § 1. Kto, wbrew obowiązki:

- 1) nie wypłaca w ustalonym terminie wynagrodzenia za pracę lub innego świadczenia przysługującego pracownikowi albo uprawnionemu do tego świadczenia członkowi rodziny pracownika, wysokość tego wynagrodzenia lub świadczenia bezpodstawnie obniża albo dokonuje bezpodstawnych potrąceń,
- 2) nie udziela przysługującego pracownikowi urlopu wypoczynkowego lub bezpodstawnie obniża wymiar tego urlopu,
- 3) nie wydaje pracownikowi w terminie świadectwa pracy,

podlega karze grzywny od 1000 zł do 30 000 zł.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ URZĘDNICZA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ POLITYCZNO –
ZAWODOWA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ MATERIALNA
(MAJĄTKOWA)

ODPOWIEDZIALNOŚĆ OSOBISTA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PORZĄDKOWA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ DYSCYPLINARNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ WYKROCZENIOWA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA

Za: J. Stelina, Prawo urzędnicze, op. cit., s. 276.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ URZĘDNICZA

Przestępstwa popełniane przez funkcjonariuszy publicznych

łapownictwo

przekroczenie uprawnień

wprowadzenie organu w błąd

wymuszenie zeznań

niedozwolone ujawnienie informacji

poświadczenie nieprawdy w dokumencie

Źródło: J. Stelina, Prawo urzędnicze, op. cit., s. 295-296.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ URZĘDNICZA

Art. 23. Kto, wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi, nie udostępnia informacji publicznej,
podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 23 ustawy o dostępie do informacji publicznej.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRAWNA

ODPOWIEDZIALNOŚĆ URZĘDNICZA

Art. 52. 1. Kto, posiadając szczególny obowiązek ochrony materiałów archiwalnych, uszkadza je lub niszczy,
podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie,
podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Art. 52 ust. 1 ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.